

S
ygn. akt IV U 433/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2023 roku w Sieradzu

odwołania M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 8.09.2023 r. Nr (...)

w sprawie M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o deputat węglowy

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. J. prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego od 1 września 2023 roku.

Sygn. akt IV U 433/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 8.09.2023r. ZUS II Oddział w Ł. odmówił M. J. prawa do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego za argumentując, że w trakcie zatrudnienia w Spółce (...) w/w nie przysługiwał deputat węglowy.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. J. wnosił o jej zmianę i przyznanie prawa do przedmiotowego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. J., ur. (...)

W okresie od 1.9.1978 – 30.11.2012, w/w był zatrudniony w (...) Sp. z o. o./” (...) Sp. z o. o. (...) Zakład (...) w K., w tym od 1.09.1978 – 31.12.1998 wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy z 28.04.1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. nr 23, poz. 99) oraz od 1.01.1999 – 31.12.2008 okres zatrudnienia na kolei w rozumieniu ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. W okresie od 1.03.1982 – 30.11.2012, zatrudniony na stanowisku rewidenta taboru – pkt 6 załącznika nr 2 Ustawy z 19.12.2008r. (Dz. U. N 237, poz. 1656). Do końca zatrudnienia przysługiwał wnioskodawcy oraz był wypłacany ekwiwalent za deputat węglowy w pełnej wysokości (**świadcstwo pracy k. 5, pismo z 13.12.2022r. k. 17/akta ZUS**).

W okresie od 1.04.2013 – 27.07.2023, M. J. był zatrudniony w szczególnych warunkach w firmie (...) Sp. z o. o. (**świadcstwo pracy k. 20/akta ZUS**)

W dniu 17.04.2012, M. J. złożył w ZUS wniosek o emeryturę pomostową (**wniosek z załącznikami/akta ZUS**)

Decyzją z 19.06.2023r., ZUS przyznał M. J. emeryturę pomostową od 26.04.2023r., tj. od osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury pomostowej, do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia (**decyzja k. 12/akta ZUS**).

W dniu 20.07.2023r., do ZUS wpłynęło pismo odwołującego o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego i podjęcie wypłaty emerytury (**pismo k. 19/akta ZUS**).

Decyzją z 22.08.2023r., ZUS II Oddział w Ł. ponownie ustalił M. J. wysokość emerytury, podejmując wypłatę emerytury pomostowej od 1.07.2023r. informując, że w sprawie przyznania ekwiwalentu za deputat węglowy trwa postępowanie wyjaśniające z zakładem pracy (**decyzja k. 22/akta ZUS**).

W dniu 12.09.2023r., do ZUS wpłynęło pismo z firmy (...) Sp. z o.o., dotyczące zatrudnienia wnioskodawcy u w/w pracodawcy (**k. 25/akta ZUS**).

Decyzją z 18.09.2023r., ZUS ustalił wysokość i podjął M. J. wypłatę emerytury pomostowej od 1.09.2023r., przyznanej do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia wieku 65 lat (**decyzja k. 26-27/akta ZUS**).

Decyzją z 8.09.2023r., ZUS odmówił M. J. prawa do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego (**decyzja/akta ZUS**).

Powyższy niesporny stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią przepisu art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz.U. z 2014 r. poz. 1160 ze zm.), byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975r. o świadczeniach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kilogramów węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

Przepis ten w ust. 10. reguluje, że emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty. Przepis art. 74 ust. 10 ustawy z dnia 8 września 2000r. nie uzależnia zatem prawa do deputatu węglowego od złożenia odrębnego wniosku o to świadczenie. Wypłata następuje z mocy prawa i bez wniosku uprawnionego. Innymi słowy, deputat przysługuje z dniem przyznania prawa do emerytury lub renty i powinien być naliczony przez ZUS z urzędu decyzją przyznającą prawo do emerytury lub renty, jeśli Zakład dysponuje dokumentami potwierdzającymi to prawo.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych enumeratywnie wymienia świadczenia, do których ma zastosowanie. Jak wynika z jej art. 3, świadczenia określone w ustawie obejmują: emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, w tym rentę szkoleniową, rentę rodzinną, dodatek pielęgnacyjny, dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej oraz zasiłek pogrzebowy. Wśród wymienionych świadczeń nie został uwzględniony ani

deputat węglowy, ani ekwiwalent za deputat węglowy, co oznacza, że zamiarem ustawodawcy nie było poddawanie przedmiotowego świadczenia regulacjom wynikającym z ustawy emerytalnej (por. wyrok SA w Łodzi z 16.10.2014r., III AUa 2613/13). Prawo do przedmiotowego świadczenia zostało unormowane w odrębnej ustawie, tj. ustawie z 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, czyli w akcie prawnym spoza zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, co nie uzasadnia możliwości analogicznego stosowania w sprawach o deputat węglowy przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Tutejszy Sąd w pełni podziela i przyłącza się do stanowiska wyrażonego w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 20.02.2019r. w sprawie III AUa 1367/18, że prawo do deputatu węglowego przysługuje również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Tym samym nabycie prawa do emerytury w oparciu o zatrudnienie wykonywane poza koleją, wyklucza skuteczne przyznanie prawa do deputatu węglowego. Istotne jest również, że art. 74 ustawy z 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji Przedsiębiorstwa Państwowego (...) nie wymaga, aby przyznana emerytura była pochodną „wyłącznie” zatrudnienia na kolei oraz aby praca na kolei była wykonywana bezpośrednio przed przyznaniem prawa do świadczenia (por. wyrok SA we Wrocławiu z 20.02.2019r., III AUa 1367/18).

Bezspornym jest, że ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Sp. z o. o. od 1.09.1978 – 30.11.2012 i do końca zatrudnienia przysługiwał wnioskodawcy oraz był wypłacany ekwiwalent za deputat węglowy w pełnej wysokości.

Dla nabycia prawa do deputatu węglowego decydujące znaczenie ma ustalenie, czy wnioskodawcy przysługiwało prawo do deputatu węglowego w okresie zatrudnienia na kolei oraz czy nabycie prawa do emerytury nastąpiło w oparciu o zatrudnienie wykonywane na kolei. W przypadku wnioskodawcy, który nabył prawo do emerytury pomostowej, ustawodawca poza innymi warunkami, w art. 4 pkt 2 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2023.164 t.j.), przewidział przesłankę odpowiednio długiego, bo 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; za jaki jest uznawany okres zatrudnienia wnioskodawcy na kolei przed dniem 1 stycznia 1999r. Zatem mający wpływ na przyznanie prawa do emerytury pomostowej okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pochodził z pracy na kolei. Po dniu 31 grudnia 2008r. wnioskodawca nadal wykonywał pracę w szczególnym charakterze, przez co spełnił tym samym dodatkową przesłankę, określoną w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 10.02.2021r. III AUa 963/20, emerytura pomostowa przyznawana na podstawie ustawy o emeryturach pomostowych z 19 grudnia 2008r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1656), nie jest emeryturą ustaloną na podstawie ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998r. Ustawa o emeryturach pomostowych nie jest wprost wymieniona w ustawie komercjalizacyjnej. Jednakże jako akt szczególny, późniejszy w stosunku do ustawy o komercjalizacji, ma zastosowanie w niniejszej sprawie na mocy art. 56 ustawy o emeryturach pomostowych. Mianowicie zgodnie z jego treścią, ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową. Zatem pobieranie emerytury pomostowej ustalonej w oparciu o konieczne zatrudnienie na kolei przez byłego pracownika kolejowego, uprawnionego do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy w okresie tego zatrudnienia, uprawnia go do takiego ekwiwalentu w okresie pobierania emerytury pomostowej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia, uzyskali emeryturę lub rentę, co w przypadku emerytury oznacza, że nabycie prawa do emerytury, w oparciu o zatrudnienie poza koleją, wyklucza nabycie prawa do deputatu. Nie oznacza to jednak, iż jakikolwiek okres zatrudnienia poza koleją lub też okres zatrudnienia na kolei, w trakcie którego ubezpieczony nie był uprawniony do deputatu, wyklucza możliwość ubiegania się o deputat jako dodatek do emerytury. Istotne jest bowiem ustalenie, czy emerytura, przyznawana także na podstawie ustawy o emeryturach pomostowych, ustalona została na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu przysługuje, czy też na podstawie zatrudnienia poza koleją, co wyklucza przyznanie prawa do deputatu. Jak wynika z niespornego stanu faktycznego, wnioskodawca w okresie ponad

30 lat zatrudnienia w jednostkach kolejowych otrzymywał deputat węglowy, a nadto w związku z tym zatrudnieniem otrzymał prawo do emerytury pomostowej.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jaj w sentencji.